

Т. И. Бжчваров.

ЗАВЕТНИЦИ НА СВОБОДАТА НИ

Историята на един жертвеник [анти-мис], връчен на свещ. Константин Дживовски в Солунската черква Св. „Димитрия“ от дух — български покровител.

Цена 2 лева

Издание на редакцията на сп. „РОДИНА“
Ул. Опълченска 67 — София

Т. И. БЪЧВАРОВЪ

ЗАВЪТНИЦИ НА СВОБОДАТА НИ

(МИСТИЧНА СЛУЧКА)

ИЗДАВА РЕД. НА СП. „РОДИНА“
УЛ. ОПЪЛЧЕНСКА № 67, СОФИЯ.

ПРЪДПОСТАВКА

Прѣди дваисеть и двѣ години се срѣшнахъ и запознахъ въ Варна съ про-
нонсирания днесъ изъ цѣла Бѣлгария г.
Петръ К. Дъновъ. Той е синъ на пър-
виятъ бѣлгарски свещеникъ въ Черно-
морскиятъ край, гдѣто всякога въ прѣд-
ни врѣмена гърцизма е билъ надмоощень.
Край новиятъ си познайникъ {сжщата го-
дина още имахъ случай да се запозная
въ Нови-Пазръ и съ застарелия неговъ
баща, свещ. Константинъ Дъновски.

Припомнювамъ си и днесъ първитѣ
свои впечатления отъ срѣщата ми съ
дѣдо попа. Едрорьсть, съ холеричень тем-
пераментъ старецъ, въ очитѣ на ко-
гото блѣщеше още огъня на будень,
господарски духъ, който не е обичаль
„думата му да става двѣ“. Винаги на-
блюдателень, съ тиха вьншность той за-
говорваше плавно, мелодично. но съ сдър-
жанъ тонъ, като човѣкъ, който добръ се
владѣе. Съ тънка едва уловима ирония
въ гласа той като да казваше: „Какво
не съмъ азъ видѣль и прѣпатиль, което
вие, младитѣ, не сте сънували още!“
Слѣдъ врѣме много отъ прѣживелицитѣ
на дѣдо попа ми се разказаха, но остави
въ мене трайни слѣди самъ разказа за
неговото юношество, когато той, подбуж-
данъ и отъ своята майка, искаль да се

покалугери, още свършено младъ, 16-17 годишенъ. Но срѣщата му съ единъ мистериозенъ духовникъ въ солунската черква Св. Димитрий (прѣвърнатата отъ турцитѣ въ джамия) става причина младиятъ Константинъ да не стане светогорски какалугеръ; но вѣренъ на религиозния си духъ той се запопилъ. Тая сѣдбоносна случка въ живота на набожниятъ Константинъ повлияла да се измѣни насоката на неговата животъ. Ала тя не е отбѣлѣзана въ биографния очеркъ, публикуванъ (въ „Духовна Култура — синодално издание 1920 год. кн 1 и 2) слѣдъ неговата смъртъ (13 ноември 1919 г.). Или случая не е билъ извѣстенъ на почтениятъ авторъ на очерка, г. Д-ръ П. Никовъ, или ако му е билъ извѣстенъ, той го е прѣнебрегналъ като твърдѣ мистериозенъ. Безъ тая подробностъ, обаче неговата сериозенъ трудъ, твърдѣ много изгубва отъ своята цѣна. Това лѣто имахъ ѿчастливиятъ случай да посетя гроба на тоя тѣй-много заслужилъ нашъ духовникъ и слѣдъ като видѣхъ съ очи и останалия вещественъ споменъ отъ тая мистериозна случка, рѣшихъ да публикувамъ това което знаехъ, какго и отпечатанигъ още 1905 г. въ [отдѣлна брошура |спомени на дѣдо попа за тая случка.

София, I/VIII 1922 г.

Т. И. Бъчваровъ

Нѣкога безсмъртниятъ Шекспиръ каза вѣренъ за прѣзъ всички вѣкове афоризмъ:

„Have more than thou showest,
Speak less than thou knowest“.*)

Много нѣща има, които ние отминуваме, безъ да ги забѣлѣжимъ. И много отъ забѣлѣженото не можемъ да посочимъ. Нито една биография не съдържа всичко за живота на тоя, когото описватъ.

Когато се появиха първитѣ биографични бѣлѣжки за свещ. Константинъ Дъновски въ I кн. на синодалното издание „Духовна Култура“, 1920 год.. тъкмо слѣдъ неговата смъртъ, забѣлѣзахъ голѣмата имъ празнина. Въ живота на тоя първи български свещеникъ има такива важни прѣживелици, които сж повлияли на живота му, тъй, както Христовото явление на Савла прѣчупи пѣтя на послѣшниятъ му животъ. Дългътъ на всѣки авторъ на биография е да отбѣлѣжи такива моменти, които сж повлияли за новата насока на живота. Инакъ всѣки такъвъ прѣломъ остава мистерия. И ако дѣецътъ

---

*) Има повече нѣща отколкото посочвашъ, казвай по-малко отколкото знаешъ“ (изъ „Кралъ Лиръ“).

отнесе въ гроба тая мистерия. беографътъ не ще може да ин обзсни негова характеръ.

Биогр. очеркъ въ „Дух. Култура“ е непълненъ, и едностранчивъ. Свещ. Константинъ ни е прѣдставенъ само като добръ родолюбецъ. Той бѣ духовникъ съ жива вѣра въ задгребното битие — той бѣ мистикъ. И тая си вѣра споредъ собствениятъ му разказъ — той длъжи на прѣживѣната въ Солунъ още въ младинитѣ му, 1854 г., мистерия.

Азъ ще цитирамъ разказа на дѣдо попъ Кенстантина, както го намирамъ въ издадената 1905 г. брошура:*)

„На великий петъкъ отидохме съ другаритѣ: Белю Пининъ, Тодоръ х. Мавродиевъ и Петръ Атанасовъ да се поклонимъ на гробътъ на Св. Великомученика Димитрия въ черквата, нарицаема: Кассѣма-Джамиси. На излизане ни срѣшна единъ старецъ, свещеникъ, безъ да го познаваме, съ срѣденъ ръстъ, лице сухо-блѣдо, брада дълга и бѣла, очи свѣтливи и плѣнителни. Благослови ни, като му цѣлунахме дѣсницата и ни попита отъ кждѣ сме и на кждѣ отиваме. Ний му отговорихме, че сме отъ Варна и отиваме за Света Гора, Много добръ, рече той, азъ познавамъ тия мѣста и сжмъ живель тамъ нѣколко врѣме, като ни и разпита

---

*) Чети: „Едно откровение въ Солунската черква св. Димитрий“.

за нѣкои лица отъ градътъ Варна. На раздѣление се обърна къмъ мене и ми рече: желая утрѣ, на това мѣсто, по това врѣме, да се видя съ тебе; имамъ да те питамъ и да ти кажа нѣщо — идвашъ ли? Съ всѣко благодарение — му рѣкохъ и се раздѣлихме.

Другия день, на великата сѣбота, азъ на опрѣделѣното врѣме отидохъ въ черквата, влезнахъ при гробътъ на Св. Димитрий, запалихъ свѣщица и се помолихъ. Слѣдъ това захванахъ да разглеждамъ, съ големо вниание, грамадното здание и, неволно ме облада една тѣжа за миналото, като размишлявахъ въ себе си: Защо ли ни е оставилъ Господь?... и защо да бѣде такава една светиня въ турски рѣцѣ и т. н... Но ето че и вчерашния старецъ се зададе и отиде право при олтаря и начна да се моли. Слѣдъ нѣколко минути ми даде съ погледъ знакъ да отида при него, та азъ се приближихъ и му цѣлунахъ дѣсницата. „Синко, рече ми той, за любовъ Христова желая да се науча отъ кждѣ си и за какво отивашъ на Света Гора. Азъ му разправихъ, безъ всѣкакво стѣснение, откъдѣ съмъ и за какво отивамъ на Света Гора и какво е желанието и намѣрението ми — сѣщо така, като една изповѣдь. Въ врѣме на гозоренето ми се виждаше много спокоенъ, слушаше съ внимание думитѣ ми, и се показваше много благодаренъ,

до като свършихъ разказахъ си. Но, слѣдъ нѣколко минути малчание, като се приготи да ми говори, забѣлѣзахъ едно странно измѣнение въ погледътъ му и по всичкото му тѣлодвижение, а най-много, което ми вдѣхна особено удивление, бѣ появилнето на пламень огнений на главата му и неволно ме обзеха студени трѣпки по всичкото ми тѣло и ме облѣ студена поть!... „Драгий ми синко, рече, ти, наистина, си избралъ добрата часть за себе си, но знай: спасението на душата не зависи отъ мѣстото, но отъ начинътъ на вѣрата въ Исуса Христа. И, не мисли, че всички ония, които и колкото сж въ Сзета Гора, че сж праведни, защото и тамъ може да бжде човѣкъ най-голѣмъ грѣшникъ, както и въ мирътъ... Нито искамъ да те отвърна отъ намѣрението ти. Азъ те увѣрявамъ въ името на Господа Вседържителя, че всѣкога, гдѣто и да си, когато и да е, трѣбва съ страхъ и трепетъ да изработвашъ своето спасение. Заради това, послушай съвѣтътъ ми: да си идешъ тамъ на мѣстото, гдѣто те е опрѣдѣлилъ Божиятъ промисаль, понеже това мѣсто е било и ще бжде, тъй да кажа, прагътъ на чудни свѣтовни промѣнения. Очитѣ ти непрѣменно ще видятъ всичко, речено отъ Господа, съ залогътъ, който ще ти врѣча и ще бжде за увѣрение като отъ Бога“... Слѣдъ нѣколко минути мълчание

азъ проумѣхъ отъ внимателния му погледъ, че чака отговоръ и му рекохъ: не сжмь противень на волята Божия, защото е света, а той ми рече: "не е достатачень отговорътъ ти: за да угодимъ Богу, необходима е истинска вѣра да се подвизваме и бодърствуваме съ молитви до послѣдното издихание, та че дори и душата си да положимъ за Евангелието. Пъкъ, които желаятъ да принесатъ по-много плодъ, трѣбва да иматъ съвършенна прѣданость и покорность на Бога; както и апостоль Павелъ прие да бжде анатема отъ Христа, за спасение на своитѣ по плътъ братя.

„И, наистина, безъ такава самоотверженость не можемъ да се надѣемъ, че Богъ ще яви своята милость и помощъ, а най-много въ днешния день, когато всичкитѣ сили адови сж се повдигнали и искатъ, ако имъ се удаде, да затжпчатъ съ православие, о и славянството. . . Но, нека се вълнува морето, пакъ, докогато е Христосъ на кормилото, корабътъ му нѣма да потъне“. И пакъ мълчание. . . Азъ тогава се възхитихъ и радостно му рекохъ, съ едно страхопочитание: Отче, съ помощъта Христова и твоитѣ свети молитви, напълно се съгласявамъ и съ готовность приемамъ всичко, което сте ми казали и ще ми кажете. Тогава вдигна очи и ржцѣ на горѣ и рече: „Нека е благословень Богъ и Отець на Господа нашего Исуса Христа,

който утаява отъ прѣмудри и разумни и открива на младенци“.

Тогава сѣгна къмъ пазвата си и извади, въ една бѣла кърпа, нѣщо обвито, съ което направи кръстно знамение къмъ мене, послѣ го сложи на камънитѣ прѣдъ олтарѣтъ (дюшемето на олтарѣтъ е повисоко околѣ единъ лакѣтъ). Като го разви и цѣлуна, покани и мене та цѣлунахъ. Послѣ това показа ми съ прѣсти на печатанитѣ букви на него — да ли ги познавамъ. Азъ му рекохъ: ако е число, то то е 1747. „Така, вѣрно, рече, именно отъ това число води началото си тоя свети прѣстоль, но, за да разумѣнешъ по-добрѣ, слушай:

„Двадесетиятъ день отъ декемврий мѣсець, хиляда и седемстотинъ четиредесеть и шеста година, е било четиредесѣтница отъ едно звѣрско изстребление на нѣколко души въ сжщия градъ, отъ кръвожадни мохамедани. Остоналата майка и вдовица отъ това благочестиво семейство, прѣтоварено отъ неизказана скръбъ, съ нѣколко свои роднини, просяли отъ Бога помощ и утѣшение съ всенощно бдение въ черквата, нарицаема Панагия Лагудяни, Агрипнията извършвалъ единъ седемдесеть и седемъ годишенъ старецъ, светогорския аскетия, отъ Иверския манастиръ, нѣкой си иеромонахъ Теофаній. Прѣзъ нощта станала голѣма буря съ страшни грѣмове и свѣткавици — малко останало

черквичката да се събори. Прѣдъ зори бурята утихнала, въ черквата огрѣяла чудна свѣтлина, като день. Евангелието на литургията било на свършване и, въ часа се явили трима мъже съ една прѣкрасна дѣвойка. Дрѣхитѣ имъ грѣвели, като слънце. Зачудений свещеникъ си останалъ на мѣстото, като вцѣпененъ, безъ да се помръдне; дѣвойката го приближила и отправила погледа си къмъ него и му рекла :

„Прѣподобний старче, нека бжде пжтя ти благоугоденъ Богу. Въ отговоръ на вашитѣ молитви съмъ проведена съ тия трима набожници отъ покровителката на тоя свети храмъ, Прѣсветая дѣва Мария, майка на Господа нашего Исуса Христа, да ви прѣдамъ каква е волята на прѣсеятаго Параклита за нашия окаянъ народъ християнски. . . За умножение грѣховетѣ на християнитѣ, дълготърпеливий Богъ билъ прогнѣвенъ, а прѣди триста и три години, когато християнскитѣ водители, до градътъ Варна, съ своята измама принудили турския царъ да вдигне очи и рѣцѣ къмъ небето и съ голѣмъ гласъ извикалъ своята молба къмъ Бога: „О, Исусе, ако си наистина синъ Божий, както те изповѣдватъ твоитѣ послѣдсватели, то направи сждба между мене и тѣхъ: дѣто не опазиха клетвата си, която се клепа въ Евангелието! . . . И тогава, о, тогава. . . прѣпълнената чаша на Божий

гнѣвъ и проклетия се излѣла отъ небето на земята и тутакси силата на християнитѣ отслабнала, а силата на османлиитѣ се укрѣпила, та освѣнъ градътъ Варна, що прѣвзеха и ограбиха, ами най-сетнѣ и самия Константинополь завладѣха!“ . . . .

и така станаха извѣстни на всичкия свѣтъ слѣдствията на Божий гнѣвъ. О! . . . праведенъ си Господи и прави судби Твои!

„Но, Всеблагий Богъ во вѣкъ не враждуетъ. Отъ прѣмногото своя любовь къмъ чловѣческия родъ, пакъ се смилить, а най-повече отъ ходатайството на Небесната Царица и милостива застѣпница на християнския родъ, Прѣсветая Дѣва Мария, както и отъ молитвитѣ на всичкитѣ духове праведни, между които първо мѣсто заематъ тия трима мои другари, мученицитѣ Димитрий и Мина (а на третий името е утаено отъ мене) — благоволилъ да имъ яви своя утѣшителенъ отговоръ, че до свършване на числото отъ сто и петдесеттѣхъ и три риби, писани въ Евангелието, Всемогущий Богъ ще скрати днитѣ на Турското царство и до край ще го съсипе! . . . Всесилний ще възстанови ново християнско царство съ православенъ вождь.

„А да бжде това въ дѣйствителность, милостивий Богъ, по непостижимата своя прѣмудрость е нарѣдилъ, по необходимость, и християнитѣ да са обърнатъ съ-

молитва и покаяние къмъ него. Заради това, споредъ числото на писанитѣ риби въ евангелието, да направите толкова нови жертвеници, на които да може на всѣко мѣсто да се принася, въ името на Исуса Христа, Сина Божий и Неговитѣ заслуги — страшно безкрѣвно жертвоприношение за прощение на грѣховетѣ, за мирѣтъ и съединението вѣрата на християнитѣ, чистосърдечно просение помощъ и сила отъ Святаго Духа, по-скоро да се сбждне и изпълни писанието: *едно стадо и единъ пастиръ*. Нека бжде наченато най-напрѣдъ въ светия градъ Иерусалимъ, отъ святаго Сиона, по море, по суша, на всѣко мѣсто, дѣто се именува Исусъ Христосъ, защото и свидѣтелството Исусово е духѣтъ на пророчеството“.

„Послѣ, дѣвойката се обръща къмъ своята майка и ѝ казва: „постигналитѣ ни земни скрѣбни изпитания сж станали по непостижимитѣ сждби Божии и прѣмногото своя любовъ, да ни подари вѣчно блаженство; жениха на нашитѣ души и тебе скоро ще повика на небето да се радваме на вѣчния животъ; прочее, бжди бодро въ молитвитѣ си и на всички васъ, Богъ да оправя пжтѣтъ — Аминъ“.

„И, слѣдъ това, тримата мжже и дѣвойката станали невидими.

„Слѣдъ отпускѣтъ на божествената литургия, като излѣзли отъ църква, на-

учили се, че прѣзь нощъта, молнията изгорила три турски кѣщи съ живуцитѣ въ тѣхъ и всички думали, че Богъ отвърналь на злодѣйцитѣ.

„Послѣ всичко това, отецъ Теофаній се въодушевилъ съ ревность Илиева по Бога, безъ да гледа на прѣклонната си възраст, прѣдприель да извърши всичко, което го вразумиль Богъ. Безъ да се бази позече, отправиль се за Иерусалимъ и като се разговориль съ самия патриархъ, отъ свегаго Сиона, отишель и въ Константинополь при тамошня патриархъ. Като се съвѣтвали всички, приели за добъръ знакъ рибитѣ, писани въ Евангелието (понеже на Елински языкъ на рибитѣ буквитѣ носятъ знаковетѣ: Исусъ-Христосъ-Божий Синъ Спасителъ) и тогава напечатва сто и педесеть и три образа за божествени жертвеници, спорѣдъ приетия обичай. И първата служба, станала въ светия градъ Иерусалимъ, на самия день на великата сѣбота (съ приложение частица: „мерзкое и Богохулное царство агарянско вскорѣ низпровержи и предаждъ е благочестивимъ), но всичко това е било много тайно страха ради Иудейска! Прѣподобний Теофаній самъ е ходиль на света Синая, въ Александерия, Антихия, островитѣ: Патмосъ и Кипръ и най сетне, слѣдъ дванадесеть годишно бавене, върналь се въ Света-гора и тамъ прѣдалъ духъ

Богу. А почнатото дѣло слѣдвало съ голѣма надежда на милостѣта Божия; ревностни слуги Божии сж продължавали сърдечно да се молятъ. дано би Богъ скратилъ по-скоро останалото врѣме, за да могатъ и тѣ сами да видятъ освобождение на своя родъ християнски. Между многото ревнителѣ, по това е билъ и патриархъ Григорий, който съ нѣколко свои Богобоязливи събратя е прѣдложилъ да се прилагатъ въ атмимиситѣ и отъ мощитѣ на Св. Великомученика Мина и горѣщо подканялъ да ставатъ моления въ празницитѣ, въ надвечериего на Рождество Христово и Богоявление, Великата сжбота, Петдесетница и Прѣображение Христово. но, най-сѣтне, билъ прѣдаденъ отъ най-вѣрния си и обѣсенъ въ емофора си на день Великдень. Съ него наедно, свети прхиерей, пострадали, множество свещеници и първенци народни: избѣсени и изклани . . . Едного само като съ чудо Богъ опази за продължение на поченатото и той е увѣренъ, че всичко обещано, напълно ще се изпълни въ своето огъ Бога опрѣдѣлено врѣме. Сега, въ тая тържествена за мене минута, съ пжлно упование на Божия промисль, азъ чувствувамъ нѣкакво улечение въ съвѣстѣта си и сърдцето ми се прѣлива отъ едно непонятно веселие ангелско, като те наричамъ мое лю езно чадо въ Духа Светаго и ти прѣдавамъ

тоя свети залогъ — имай го въ пазвата си, при сърдцето си“ . . . Азъ го приехъ като цѣлунахъ ржката му и го скрихъ въ пазвата си, а той продължи: „Вржчвамъ ти тоя свети прѣстолъ Божий за увѣрение на най-голѣмата милость въ името на Прѣсветая Троица! . . . Добрѣ да помнишь, че Богъ когато и да е, чрѣзь черквата явява своята многоразлична прѣмждрость на всички, та дори и на властитѣ земни! . . . Всемогщій Богъ, който прѣдопрѣдѣлява прѣдопрѣделилъ е и срѣдствата, а най-главното между тѣхъ е молитвата. Понеже не се намира други по-голѣмъ и прѣвъзходень по-могжщественнь образъ на моление и предстателство у Бога за насъ, за нашитѣ нужди и надежди, както тоя образъ на моление на страшното това жертвоприношение, Божествената Евхаристия, която ще се извршва на тоя свети Прѣстолъ: защото е всичко Божественно и може да приведе въ възторгъ и удивление не само мислитѣ на насъ смъртнитѣ, но и на самитѣ най-чисти ангелски умове! Мога да кажа, че то е най-голѣмото чудо, най-високото тайнство, което можеше да изврши мждростьта Божия за человѣческия родъ. Освѣнь тоза, и самъ Исусъ Христосъ ни е училъ, че всичко каквото попросимъ отъ Бога Отца въ Негово име, ще ни подари. Заради това, съ несъмнѣна вѣра и го-

лѣма надежда на това обещание, въ денътъ на освещението на тоя свети престоль. сж принесени молитви и прилежни прошения за избавление на християнскитѣ народи отъ агарянското иго и за съединението на вѣрата и въ сжщия день Богъ благоволилъ да открие съ единъ Божественъ начинъ на молящитѣ се, че всичко негово обѣщание ще се изпжлни непрѣменно. И, Светителя при-сжвокупилъ, че между всички християнски народи, Богъ храни едно особено благоволение кжмъ най-много страдалното, мѣжду всички народи, славянско плѣме, за неговото простосърдечие и искреность. За това трѣбза, за напрѣдъ да ставатъ молитви и моления за силата и помощъта отъ Светаго Духа, да могатъ да се съединятъ едномислиемъ, въ едно тѣло и единъ духъ, както говори и духъ, свети чрѣзъ езицитѣ на апостолитѣ:

«Яко же тѣло едино есть и уди иматъ многи — вси же уди одинаго тѣла, мнози суще, едино суть тѣло, ибе тѣло нѣсть единъ удъ, но мнози» . . .

„Ето, това е пжтьтъ отъ светото провидение, приготвенъ за това славянско племе, чрѣзъ който, като слѣзва, ще може Християнството да се въплоти въ славянството и радостно да възплѣятъ съ царь пророка: „Се что добро, или что красно, но еже жити братия въ купѣ“ и тогава тоя злочестъ градъ, отечеството

на славянскитѣ просвѣтители, ще бжде новъ славянски втори Иерусалимъ, а пъкъ за съединението на вѣритѣ, самъ Богъ ще извърши, по своята воля, както му е угодно.

„О, колко се възхищавамъ само отъ мисълъта, но дѣйствителността ще бжде равна съ воскресение отъ мертвихъ! . . . Но защо се бавя, защо не бързамъ по-скоро да свърша? . . . Ето Духъ Свети що говори :

„Дароветѣ и призванието Божии сж неотложна отрасль отъ славянското домородие, и приготвено отъ Бога, който непрѣменно ще изпълни своето прѣдопрѣдѣление. Враговетѣ негови, макаръ да направятъ надъ облацитѣ своитѣ гнѣзда, пакъ ще Богъ да ги съкруши, защото, ей тъй, Бѣлия царь е надаренъ отъ Всемогущаго съ такава благодать, който го кълне — проклетъ ще бжде, а който го благославя — благословенъ ще бжде. За това и ония, които се молятъ за него, навѣрно Богъ ще ги послуша. Заради това въ началото отъ третата петдесетница на станалото обещание, когато се изпълни възрастята Христова и . . . *Турция ще падне!*

Слѣдъ това, ще се яви или роди православний Вождь и чрѣзь Неговата молба, Богъ ще измие гнусотата отъ мѣстото на падналото проклетие. А пъкъ на свършека на петдесетницата, самъ *Господь*

Саваотъ ще отвори вратата на Света София и самъ Бѣлия царъ ще влезе Богу да се помоли въ нея; . . . а сегашната тъмнина, която ни покрива, ще изчезне! . . . Знамението е вѣрно, от днешния день, слѣдъ като изтекатъ врѣменната отъ числото на езангелскитѣ триждъ по ид (14) родове христови, дай Боже да можемъ пакъ да кажемъ на сщия день небесний гласъ, който иде отъ небето и като молния ще се разнесе по всичкия свѣтъ: «Се побѣдилъ естъ левъ, иже сий отъ колѣна Іудова, корень Давидовъ. Аминъ».

Дѣдо попъ не довършва разказа си въ тая брошура. И съ това прикрива той най-мистериознитѣ факти въ своя животъ но които той е довърилъ на вѣрующа. Когато таинствениятъ свещеникъ прѣдава ангимиса (жертвеника) и завършва рѣчьта си къмъ момъка, станалъ невидимъ. Чакъ тогава младежа Константинъ разбралъ, че негова събесѣдникъ не е отъ живитѣ, а духъ. И тоза тѣй силно го стреснало, че той останалъ на мѣстото си като вдървенъ. Незабѣлѣзанъ свидѣтель на тая сцена билъ пазачатъ на черквата — джамия, старъ-благочестивъ турчинъ. Той приближилъ къмъ смаяниятъ момъкъ, турилъ ржка на рамото му и му казалъ: „синко, Божиитѣ пжтища сж неизслѣдими, иди си съ миръ!“

Сщиятъ духъ и въ други важни моменти на живота на свещ. Константина

му се е явявалъ. Въ най-голѣмиятъ разгаръ на борбата между българи и гърци (гагаузи) въ Варна, една вечеръ, младиятъ свещеникъ Дъновски попадналъ въ засада на свои врагове — гърци, които го нападнали, за да го убиятъ. Съ мжка той се изтръгналъ отъ опасността, като оставилъ частъ отъ расото въ ржцѣтъ имъ. Въ това врѣме той вижда своя духовень ржководитель, който отпразилъ къмъ него убодрителнитѣ думи: „Държай, вий ще побѣдите!“

Скоро слѣдъ това попъ Константинъ получилъ изъ Цариградъ извѣстие отъ чорбаджи Атанаса (своя покровитель. на когото билъ зетъ), че българското черковно дѣло върви успѣшно и скоро ще излезе на добръ край.

На свои близки дѣдо попъ разказвалъ, че за прѣзъ пжтъ видѣлъ своя ржководитель 1854 г. Когато на малко гръцко параходче той съ тримата си другари отъ Варна: Белю Пининъ, Тодоръ Х. Мавродиевъ и Петръ Атанасовъ, излизать отъ Цариградъ и навлизать въ Мраморно море, насрѣща имъ летѣла, тласкана отъ силенъ вѣтъръ, голѣма военна гимия. Ходѣтъ ѝ билъ тѣй устремень, че до като параходчето успѣе да се отклони, гимията го ударва съ носѣтъ си така силно, че го пробива и потжването му било неизбежно. Въ тоя критически моментъ младиятъ Константинъ вижда,

че край баджата на параходчето се спуска сѣнката на едиинъ калугеръ и той го чува, че казва: „Небойте се, никой отъ васъ нѣма да погине!“

Дѣдо пола познавахъ лично. Той и прѣдъ мене е потвърдявалъ вѣрността на цитираниятъ разказъ. Прѣди петнайсетъ години видѣхъ копие отъ антимица, отпечатано на литографенъ камъкъ. Самиятъ оригиналъ видѣхъ сега върху прѣстола въ първата българска черква въ Варна: „Св. Архангелъ Михаилъ. Въ тая черква сзещ. Дѣновски прѣкаралъ повечето отъ служението си. Въ една стаичка при сжщата той приживѣлъ и сетнитѣ дни на тихия си животъ. Въ двора до олтара лежатъ и останкитѣ му. Надъ гробътъ се издига скромень желѣзень кръстъ. Засъхнали бѣха нѣколкото стрѣка цвѣте, посадени върху стихналата земя.

Огидѣ си отъ свѣта жизия свидѣтель на описаната мистерия, остава само стариятъ жертвеникъ да гозори за мистериозното си минало. Отъ надписитѣ му на грѣцки езикъ се види, че е печатанъ, когато е билъ вселенски патриархъ „Кирио, Кирио, Паиси, 1747 година. Единъ едза личащъ надписъ отдолу гласи: „Градъ Солунъ печатъ, Алекси Ктимось, да се поменува цѣлия му родъ“. Отдѣсно напрѣко съ едри-слоза стои надписъ: „Осветень отъ св. Месемврийски, Корио Иосифъ

1820 г. А отъ лѣво сждумитѣ: „Агнець (жертва.) 1820, августъ 6 — мощи св. Мина“, (защити въ антими́са).

И дълго още тоя прогниль отъ врѣмето паметникъ ще ни напомня не само за живота вѣра на скромниятъ служителъ Христовъ; но и за *живитѣ ржководители на българскиятъ народъ*, които ни нудятъ да издигнемъ храмъ за нашиятъ Богъ — въ българскитѣ сърдца!

* * *

Бжлгарино, поддържай вѣра въ себи си и въ Бога: безъ тая душевна сила никой не успѣва. И народитѣ, както е отдѣлнитѣ лица се нуждаятъ отъ идеаль, къмъ който да бждатъ насочени погледитѣ. Безъ това живота е безвкусица, празнота и умора, които довеждатъ до мрака на безнадеждието. Да вѣрвашъ, ще рече да дѣйствувашъ, да пробивашъ пжть дори и прѣзъ скали. Безвѣрие и бездѣйствие са еднозначни. Блазѣ на оня народъ чиито водачи се вдъхновяватъ отъ вѣра въ свѣтла бжднина. Тѣ ще дѣйствуватъ, ще се борятъ за тая бжднина и тя ще изгрѣе на хоризонта народень въ близъкъ день. Не пропада добро желание, кога се кърми то отъ вѣрата, всепобѣдната мощъ на душата.

Рече ли единъ народъ като единъ човѣкъ да достигне завѣтна мечта, нищо не може да стре стихията мощна на цѣ-

локупната му душа. Стѣни ерихоноски срутѡ тая мощь, поля и гори прѣхвърля и достига желанната цѣль Единодушieto е сила всесѣкрушаваща.

Но ние се самопровалихме въ пропастьта, защото ни липсваше единодушие, вѣра въ себе си, сговоръ. Добро-поле, громко говори за това. Тамъ поличе бжлгарскиятъ несговоръ и малодушие.

Бжлгари, да потърсимъ единодушieto, що твори, създава и всяка сила световна ще бжде на наша страна. Богъ се проявява въ хармонията, а света почита силата; ала силенъ е вѣрниятъ, угоденъ Богу е сговорниятъ. Неговата рѣчь става дѣло, понеже единодушieto народно е гласъ Божий.

— „Не търсихме ли ние правда и това, което е наше? А останахме онеправдана и ограбени... мѣримъ ние днесъ въ недомислие!

Бжлгарино, ние пропаднахме, защото изгубихме вѣра въ тържеството на правдата, и несговорътъ сломи нашата сила за отстойване народното право.

И днесъ често слушаме разочарования изъ бжлгарски уста: „Че кога е траяло бжлгарско царство?“

Траяло е. бжлгари, и пакъ може да трае, но иска да се зида не отъ мъртви камъни, а отъ будни души, — плуващи въ топлика на живата вѣра. Сжбудете тия души срѣдъ народа и здравата ос-

нова за бжлгарското могжщие ще легне джлбоко въ народното битие, и величавия храмъ на Богиня Бжлгария ще се издигне и засияе вжрху китния Балканъ.

Нека потърсимъ въ недрата на народната душа здравъ материалъ, отъ който ще съградимъ бжлгарското светилище. И тамъ да призоватъ Бога на нашитѣ прѣдци, който недавна ни изведе изъ вѣковната робия и ни води до днесъ прѣзь пустинята на изпитанията кжмъ бжлгарския Ханаанъ. Нека подигнемъ съ вѣра очи кжмъ „мѣдната змия“, за да излѣчимъ отрозата на яднитѣ змии, що тровятъ нашата кръвь. Нека потърсимъ Спасителя задъ Голгота, защото слѣдъ Разпятието иде Възкресение.

Да вдигнемъ очи кжмъ народния идеалъ!

С тоя номер биб. „ДУХОВЕН ЖИВОТ“
завърши първата си серия.

Библиотеката ще излиза и за напред.
Крито желаят да получават втората се-
рия се умоляват да внесат 30 лв. на адрес:
Т. И. Бжчваров, ул. Опжлченска №67
— София.

Под печат е най-ценната книга по
окултната наука: „ТАЙНОТО УЧЕНИЕ“
(„СЕКРЕТНАТА ДОКТРИНА“) от Е.Н. Блават-
ска. Книгата ще излезе в 12 тома на бя-
ла — хубава хартия и ще струва 1200 лв.
Ще се изпраща само на абонати, които
са предплатили една четвърт — 300 лв.

Поръчките се изпращат на адрес:
Т.И.Бжчваров—ул. Опжлченска 67—София

Чрез същия адрес можете да си набавите
всички неизчерпани книги по спиритизъм, те-
софия и окултизъм.

